Nᴱᴿ 1.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI Y ZAGRANICZNY.

Z WARSZAWY DNIA 3. STYCZNIA R. 1797. we WTOREK.

WIADOMOSCI OBCYCH KRAIOW.

FRANCYA.

Z *Paryża d. 10. Grudnia.*

Liſty z *Strażburga* donoszą, iż Auſtryacy nie czynią dalszych progreſſów w oblężeniu *Kehl*, i że General *Kleber* na czele 30. tysięcy ludzi idzie ku *Opencheim* dla zrobienia dywerſyi.

Zapewniaią, iż eſkadra Breſteńſka puściła się pod żagle na taiemną wyprawę, że ma ſtanąć przy uyściu *Tagu* i attakować *Lisbonę* z ſtrony morza, tym czasem *Hiszpanie* uderzyć maią z ſtrony lądu. — Prywatne liſty z *Breſt* donoszą, iż odeyście floty ieſt naznaczone na dzień 4. t. m. i sekretny iey zamiar ma się rozpocząć, ieżeli czas nie położy iakiey temu zawady. Jaki zaś ieſt iey obiekt, trzy tylko dla niego wymienione są punkta: 1mo. *Brzegi Angielſkie*, ale że na tych brzegach niewidać żadnego przygotowania do odporu, tym samym pozor podobieńſtwa niknie — 2do. *Uyście Elby*, ale plan taki podpada trzem zarzutom: *Pierwszy*, iżby to nie nadgrodziło wydatków i niepewności wyprawy. *Drugi*, iżby to był bez przyczyny krok nieprzyiacielſki, przeciwko handlowi Hamburga. *Trzeci*, iżby to było zgwałceniem linii demarkacyiney, umówioney przez Rzeczpospolitą Francuzką, która linia rozciąga się aż do uyścia *Elby*. Zoſtaie nakoniec domyſł o wtargnieniu do *Irlandyi*. Stan woyſka tey wyspy zdaie się więcey temu proiektowi dogadzać, ale rząd Angielſki byłby iuż temu zapobiegł.

Pismo pod tytułem: *Quotidienne*, daie żywe wyobrażenie niewygaszonego ieszcze zapału, z iakim przeciwne partye w pismach przeciw sobie powſtaią. Wyſtawia oraz, iaka ieſt wolność druku, mimo uſtawiczne uſkarzania się o iey ściesnienie.

Rezolucya ſtosowna do Prawa 3. Brumaire (24. Października) która między innemi oddala Osoby amneſtyowane od wyboru za Deputowanych do ciała Prawodawczego, ieſt na koniec uchwalona: Boiaźń oglądania w Izbie Prawodawczey ludzi okrytych krwią Wſpół-ziomków i Towarzyszów ſwoich, iak naprzykład *Thuriota*, *Mallarmé*, *Saliceti* &c, ściſkałaby wſzyſtkich ſerca. Dosyćby było na kilka Departamentach powagą ich zagrożonych, do ſkażenia ciała Prawodawczego tak okropnym wyborem. . . . . Na koniec, to roztrząſanie lubo zupełnego nie odnioſło tryumfu w ſwoich zasadach, posłużyło przynaymniey do wyłuszczenia ich w iasnym ſposobie. Zgromadzenie Konſtytucyine niewidziało deliberacyi obfitszy w zdrowe myśli, i wyſokie widoki, iak na tych dwóch posiedzeniach.

Kradzieże i zabóyſtwa codziennie się pomnażaią.— Skarżą się na opóźnienie organizacyi siły publiczney. *Rychard* ma w tym celu rapport gotowy. Porządek dzienny albo raczey niebespieczeńſtwo wſzyſtkich Obywateli wołały go do Trybuny. Już się na niey miał pokazać. Lecz ktoż uwierzy! bezwſtydna Fakcya oddaliła go od niey dla podania pod roztrząśnienie proiektu dekretu Obywatela *Daunou* ściągaiącego się na pohańbienie i zacieśnienie druku i myśli. Tak to niektórzy ludzie przekładaią zemſtę ſwoich uraz, nad zapewnienie ſpokoyności Wſpół-obywatelom ſwoim. Mało zważaią, iż za ocknięciem się ſpoſtrzegać będą krwią ſplamione i odarte na ulicach trupy, byle tylko złość ich poścignąć mogła ludzi ważących się wyſtawiać *Abolina* na hańbę, *Luveta* na wzgardę, i *Cheniera* na wyświſtanie. Szaleni! możnaż położyć tamę zgrozie i wzgardzie publiczney, czyż nie od nas zależy ażebyście drżeli przed nami? Imiona waſze rzadko się pod moim znalazły piórem, ale iakąż mam potrzebę wymieniać was ażeby dać poznać ſrogie wizerunki waſze, powiem o 2. *Września*, i 31. *Maia*, powiem o *Maracie* żyiącym, niesionym na tryumf, a potym o *Maracie* niesionym do *Panteonu*; Pokażę blade *Roberſpiera* niewolniki, i krwawe iego narzędzia, albo zazdrośnych iego przeciwników, którzy na to tylko walczyli; ażeby na mieyscu iego panować, i krew przeciwną wylewać, a każdy z nas truchleć będzie, i zamykać oczy na Obrazy, które wyſtawiać będziemy.

Z Paryża d. 11. Grudnia.

Dyrektoryat niechce przyiąć P. *Pinckney* iako Posła na mieysce P. *Monroe* od Stanów Północney Ameryki — P. *Pinkney* pisał iuż do Miniſtra interesſów zagranicznych, oznaymuiąc mu swóy przyiazd, i prosząc o audyencyą, lecz żadney ieszcze nieodebrał rezolucyi.

Dyrektoryat dla tego niechce przyiąć P. *Pinkney* w charakterze Posła Stanów Amerykańskich, iż iest bratem tego *Pinkney*, który traktat handlowy między Ameryką i Anglią uskutecznił. -- P. *Monroe* ieszcze ztąd nie wyiechał.

Gwardya dla Dyrektoryatu przeznaczona, iuż iest uorganizowana. Wczoray musztrował ią Generał *Kryck* (rodem z *Alzacyi*) w ogrodzie *Luxembourg*; poskończoney musztrze, miał mowę, na którą odpowiedziano okrzykami: *Niech żyie Rzeczpospolita!*

Vice-Admirał i kommendant *Tulonu*, *Thevenard*, syn bywszego kommendanta morskiego w *L'Orient* (którego na początku rewolucyi Ludwik XVI. Ministrem morskim nominował) złożony iest z swego urzędu, na mieysce iego wyznaczono obyw: *le Large*.

Hiszpański Admirał *Langarra* dawał na swym okręcie w *Tulonie* wielki obiad dla Generałów i członków rządowych Tulońskich, na którym znaydował się francuzki emigrant Hrabia *d'Emblemont*, lecz nikt z nim mówić niechciał. Po obiedzie rzekł Admirał *Langara* do Obyw: *Thevenard*: „Musiałem przez grzeczność zaprosić Hr: *d'Emblemont*, lecz rozumiałem, że się domyśli, i nieprzyidzie." — Obywatel *Salcetti* Kommissarz rządowy przy armii Włoskiey, udał się z *Liworno* do *Korsyki*, gdzie aż do wprowadzenia Konstytucyi Francuzkiey zostawać będzie. — Mówią, iż korpus Korsykanów z 5. do 6,000. ludzi złożony, złączy się z woyskiem Generała *Buonaparte*. Schadzki *Franc-Masońskie*, o których iuż dawno niesłyszano, znowu się zagęściły, zmierzaią oni zapewne do pozyskania iakiegoś wpływu w zbliżaiących się elekcyach.

Antonelle d'Arles i drugi ieszcze wspólnik *Babeufa* aresztowani, staneli d. 26. Listop: w wyższey izbie w *Vendome*. Lubo ten Trybunał oddala ile możności wszystkie sposoby, które oskarzeni wynayduią na zwłokę processu, iako naprzykład żądanie *Babeufa*, ażeby wysłuchano świadków, z których iedni znayduią się w *Konstantynopolu*, inni w *Ameryce* &c. Jest mniemanie, iż proces ten nie będzie kończony, i że pomyślne okoliczności sprowadzą amnestyą.

Deputowani z Miast handlownych, których Rząd dla ułożenia Handlowych i Skarbowych interessów zwołał, iuż tu przybyli. Niektóre iednak Miasta żadnych Deputowanych nie przysłały z innych zaś dla niebespiecznych drog przyiechać nie mogli. — Dla potrzeby poskromienia włóczęgów w Paryżu, chce Minister Policyiny postanowić straż Policyiną, która za Królów pod Imieniem *Guet à pied, i Guet à Cheval* znaną była, lecz utrzymanie tey straży

A 2

bardzo wielkich ſumm wymaga. — Pismo *Quotidienne* mówi, że Obywatele *Sieyes*, *Talleyrand - Perygord*, i *Chenier* bardzo często u Lorda *Malmesbury* na obiadach bywaią. -- Wyznaczono Kommiſsyą do roztrząśnienia czyli Dekret uwolniaiący *Negrów* ma bydź uſkuteczniony, czyli odrzucony, oraz do rozpoznania ſtanu naſzych Koloniów. — Rada Starſzych dekretowała uformowanie 200. kompaniów *Vetranów* i approbowała Dekret Rady 500, w Artykule tyczącym się handlu z Anglią, w którym mówi że wszyſtkie Angielſkie towary znayduiące się w Portach naszych, iako też i te, które iuż ſą w podróży, ieżeli uwiadomienie o wielości i naturze ich, na Komorach naſzych Celnych przed dniem 5. Stycznia Roku 1797. złożone zoſtanie, pod konfiſkatę podpadać nie będą. —

NIEMCY.

Z Wiednia d. 4. Grudnia.

Przybył tu z Paryża przez Włochy General *Clarke* dla negocyowania o pokoy. — Podług oſtatnich Liſtow z Włoch, F. M. *Alvinzi* odmienił ſwoy Plan; ſtosownie do niego nie złączy ſię iuż z Generałem *Quasdanowichem*, lecz ſam obeymie Kommendę nad całym Woyſkiem i nową w tym celu wybrał Pozycyą. — Gdy poſtrzegli Francuzi że General *Alvinzi* nowe przedſiębierze śrzodki do uwolnienia *Mantuy*, zapobiegaiąc onym, wzmocnili ſię bardzo w *Legnago*. — Dywizya Generała *Quasdanowicha* ſtoi teraz pod *Baſsano* i *Vicenza*, *Padua* zas ieſt świeżym Garnizonem Auſtryackim opatrzona. -- Papież otrzymał od Dworu naszego pozwolenie zakupowania w Kraiach naszych wſzelkiego rodzaiu broni, i amunicyi woienney. — *Ceſarz Jmć z Ceſarzową* powrócili tu wczoray z Seymu Węgierſkiego z *Presburga*. — Ogłoſzony zoſtał generalny Pardon dla wſzyſtkich Dezerterów, którzy prócz Dezercyi żadnego innego niepopełnili wyſtępku, ieżeli przed dniem 30. Mieſiąca Października r. t. do ſwych *respective* Korpuſów powrócą. — Gazeta Dworſka ogłoſiła śmierć Imperatorowy Roſsyiſkiey oraz wſtąpienie na Tron *Pawla Pierwſzego*. — Woyſka które przedtym ſłużyły Wielkiemu Xięciu w *Gatſchina* dawney Jego Rezydencyi, inkorporowane zoſtały do Gwardyów Ceſarſkich. Order Swiętey *Anny* podzielony ieſt na trzy Klaſsy. — Dla Zołnierzy którzy 25. lat ſłużyli wyznaczony *Medalion Sty Anny*, wraz z uwolnieniem onych od wſzelkiey kary cielesney. — Piszą z Węgier iż przy ukończeniu Seymu podano *Ceſarzowi* naſtępuiące *Deſiderya*. *1mo.* Aby większe ſtaranie było o Edukacyi młodzieży, i aby na wpoienie obyczayności i ludzkości, naybardziey uważano. — *2do.* Aby oſtrzeysze Prawa były na złodzieiów

i zbóyców, tudzież aby Pardon niebył tak często dawany. — *3tio.* Aby *Cesarz Jmść* przy generalney Pacyfikacyi wyrobił wolny handel Win Węgierskich do Państw północnych, gdyż przez podział Polski handel wyższych Węgier zupełnie upadł. Wnosili także niektórzy podczas Sessyów aby Jezuici powróceni zostali i Taryfa Ceł na wyprowadzane Towary zmnieyszona była, lecz Stany odrzuciły te P. opozycye. — *Cesarzowa Jmć* przytomna była na wszystkich Sessyach przez co ziednała sobie ogólną miłość Narodu Węgierskiego.

Z Düsseldorf d. 13. Grudnia.

Codziennie przybywaią tu różne oddziały z armii półnoeney z bagażami; wszystkie ulice i domy napełnione są woyskiem, które bardzo spokoynie i ludzko obchodzi się z obywatelami, i przyimuie mile to, co mu zruynowany woyną mieszkaniec ofiarować może.

Z Kolonii d. 13. Grudnia.

Niektórzy rozumieią, iż Generałowie Francuzcy i Austryaccy zgodzili się na armistycyum pod następuiącemi kondycyami. — *1mo.* Woyska obydwa cofną się w tył na zimowe kwatery, Francuzi maią się cofnąć za rzekę *Wüpper* pod *Düsseldorf*, a zaś Austryacy za rzekę *Sieg.* — *2do.* W ręku Francuzow zostać się maią szańce przed-mostowe pod *Neuvied*, iako też okopy i wszystkie fortyfikacye, które lubo teraz dobrowolnie opuszczaią, przecież przy zaczęciu kampanii (gdyby ieszcze iedna być miała) do nich należeć będą. — *3tio.* W szańcu mostowym pod *Neuwied* ma się tylko zostać warta Francuzka z 25. ludzi złożona i podobnaż warta w *Mühlheim.* Nawzaiem 25. Austryaków póydzie na wartę do *Neuvied.* Generał *Kray* przeniesie swą główną kwaterę do *Dietz.* Stosownie do tego układu woyska maszeruią iuż na zimowe kwatery.

Excerpt z listu z Kolonii dnia 16. Grudnia.

Chociaż iuż iest pewność o zawieszeniu broni, umówionym w *Neuwied* d. 7. t. m. między Generałami stron obydwóch, akt iednak ten nie ma być publicznym, aż po ratyfikowaniu iego przez Generałów *en chef*, z przyczyny, iż ten układ zrobiony był przez Generałów podkommendnych dla ziednania woysku spoczynku. W oczekiwaniu na tę ratyfikacyą, Genr: *Beurnonville* rozłożył iuż swe woysko na zimowych kwaterach. Część iedna będąca w okolicach *Koblentz*, poszła wzwyż *Mozelli* aż do *Montrevil*, mnieysza liczba została przy brzegach *Renu*, nad wysepką i nad fortyfikacyami przy *Neuvied.* Dywizya *Lefevra* idzie po niżey *Renu*; Niektóre bataliony

dnia wczorayszego tu przybyłe, wysłane są do *Neuss*. Obóz przy *Mulheim* opuszczony. Armia pułnocna, która go zaymowała obierze zimową kwaterę za rzeką *Wupper*, aż do linii neutralney. Generał *Beurnoville* dziś dopiero ma przybyć do *Bonn*. Domyślaią się, iż sztab wyższy i administracye, tu pozostaną.

Podług niektórych domysłów, to zawieszenie broni ma się tylko stosować do mieysc rozciągaiących się od *Mancheimu* aż do *Coblentz*. Generał *Hotz* miał konferencyą d. 10. t. m. z Generałem Francuzkim w *Maudach*.

Z Manheymu d. 16. Grudnia.

Armistycyum ze strony naszey podpisane niebędzie, dopóki *Kehl* i fortyfikacye mostowe pod *Huningen* w ręce nasze nie wpadną. — Dnia 13. t. m. kanonada pod *Kehl* była straszna, i bardzo wiele wozów ammunicyinych ztąd posłano. — Pod *Huningen* zatopili Austryacy statek Francuzki z ludźmi. Ciż dnia 12 t. m rozpoczęli kanonadę do fortyfikacyi mostowey i do miasta *Huningi*. Jeżeli *Mantua* wpadnie w ręce Francuzów, tedy Austryacy wszelkiey dołożą usilności, aby przez *Ren* przeyść mogli. Jeżeli Francuzi potrafią utrzymać kommunikacyą ze *Strasburgiem*, tedy Austryacy przymuszeni będą pierwey zdobyć szturmem ofzańcowany oboz Francuzki, niźli *Kehl*. Armia zatym nasza nie z sa-mym tylko *Kehl* ma doczynienia, lecz z całą armią Francuzką, która zawsze sukursa odbierać może, i broniona iest szańcami, i 4. Bastyonami do których wzmocnienia użyto co tylko kiedy Sztuka Inżenierska wynaleść mogła, prócz tego *Kehl* otoczone bagnami, które niezmierne sprawuią trudności; gdyż z żywiołami nawet walczyć potrzeba, niżeliby dóyść można do Fortecy.

Z Frankfortu d. 17. Grudnia.

Dywizya Generała *Wernek* poszła iuż po większey części na zimowe kwatery, ale woyska są tak rozłożone, iż za każdym zawołaniem złączyć się mogą. Artylerya reserwowa, przechodziła dziś tędy do *Selingenstadt*, *Stoektstabt* i *Aschaffenburg*; straszna kanonada pod *Kehl* trwa ciągle z obydwóch stron. Francuzi zrobili dnia 11. t. m. wycieczkę chcąc niektóre Fortyfikacye Austryackie zburzyć, mówią że się im ta wycieczka nieudała, lecz niemamy dotąd żadnego o tym urzędownego doniesienia. — Mówią mocno o generalnym armisticyum które ma nastąpić we Włoszech.

Z Hanau d. 17. Grudnia.

Kra gęsta, która płynie na *Renie*, sprawia Francuzom też same niespokoyności pod *Kehl*, co i pod *Huningen*, gdzie przymuszeni byli zebrać pływaiący most i pod lewy

brzeg przysunąć, aby go kra niepopsuła, gdy więc kommunikacyi żadną miarą utrzymać nie mogą, wnosić zatym trzeba, że wkrótce będą musieli *Kehl* opuścić dobrowolnie.

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 11. Grudnia.

Listy z *Dunkierki* donoszą: iż znayduiąca się tam wyprawa sekretna odebrała rozkaz trzymania się w gotowości do wyiścia pod żagle. Za wyiściem z Portu złączy się z nią kilka okrętów o 50. sztuk armat, dla ubespieczenia iey przeciwko nieprzyiacielowi. Wyprawa ta składa się z 40. transportowych statków, z niektórych Barków kannonierskich, korwetów i kaprów. Kommendantem będzie nieiaki *Muskin* rodem z Hollandyi, lądowe zaś woysko, które do 8000. ludzi wynosi, zostawać będzie pod kommendą Generałów *Marcke'et* i *Quintin*. Ponieważ Flota ta zabiera z sobą lekką artylleryą lądową, szabel, flint i ammunicyi na 10000. ludzi, przeto wnoszą niektórzy, iż zamiarem oney iest; uzbroić malkontentów *Irlandzkich*.

HOLLANDYA.

Z Hagi dnia 17. Listopada.

Sprawiano tu kilka wspaniałych uczt patryotycznych, z powodu dekretu *Iedności i nierozdzielności Rzeczypospolitey Batawskiey*. Naywspanialsza z nich była dana w Galleryi niegdyś *Stadthudera*, na którey wszystkie Członki rządowe i Posłowie cudzoziemscy znaydowali się. Minister Duński na podaną Notę Prezydentowi Zgromadzenia, w którey doprasza się, aby Ob: *Dull* uznany był za Vice-Konsula Duńskiego w Amsterdamie, zezwalaiącą otrzymał odpowiedź od Zgromadzenia.— Flota nasza otrzymała rozkaz, aby w każdym przypadku i mieyscu broniła Flotę Hiszpańską od wszelkiey napaści nieprzyiacielskiey.

Podobnyż rozkaz otrzymała Flotta Hiszpańska względem Flot naszych. — Oczekuiemy co moment zawieszenia broni między armią Francuzką i Austryacką, około czego z obydwoch stron ciągiem usilnie pracuią. Podług Listów Generała *Bournonville* armistycyum nad niższym Renem wkrótce podpisane będzie, z warunkiem, że gdyby zerwane bydź miało, tedy strona zrywaiąca ma przeciwną stronę trzema dniami wprzód o tym ostrzedz.

Spodziewanie to zdaie się bydź tym pewnieysze, że za 3. lub 4ry dni przyiść ma do nas kilka batalionów i szwadronów Francuzkich na zimowe kwatery. — W Prowincyi *Geldryi* odkryto spisek kontrarewolucyiny. Kilka osób pryncypalnych, pomiędzy którémi Hrabia *Limburg-Styryum* znaydował się, areszto-

owano, oraz iedna Dama, którą natychmiaſt uwolniono. — Potwierdza się, że sekretna expedycya z *Dunkierki* nie będzie uſkutecznioną.

Rząd wydał rozkaz, ażeby woyſko i artyllerya wyprowadzona była z okrętów. Generałowie *Quentin* i *Marchret*, którzy tą wyprawą kommenderować mieli, udali się nazad do Paryża, niektóre zaś Bataliony, a między niemi wielu Woluntaryuszów, pomaszeruią do *Lille.*

Z Amſterdamu d. 17. Grudnia.

Liſty z *Nowego-Yorku* donoszą, iż w Stanach ziednoczonych w Ameryce, wielkiey spodziewaią się niespokoyności z przyczyny obrania naſtępcy *Vashingtona.* — Wszyſtkie Prowincye podzieliły swe życzenia, tak, iż trudno ie będzie pogodzić. P. *Jackson* ma za sobą wielką partyą w *Georgii. Lavington* w *Nowym-Yorku*, a P. *Adams* ma wiele ſtronników w Miaſtach. — *Z Kadyx* donoszą pod d. 12. Liſtopada, że konwoy Angielſki z 27. przewozowych ſtatków, dwoch liniowych okrętów, iedney fregaty, i iednego kutra ſkładaiący się; zabrał 2. ſtatki Hiszpańſkie, i 1. Francuzki, i do *Gibraltaru* przyprowadził.

PORTUGALIA.

Z Lisbony d. 12. Liſtopada.

Kupcy tuteysi *Berto*, i *Pacheco* z Synem ofiarowali Królowey dwa okręty, żołd na iedną kompanią, i 5,000. Czerwonych złotych gdyby do woyny przyiść miało. Królowa Jmć podziękowała im za tę choyną ofiarę i dała do zrozumienia; iż wolałaby przyiąć iaką ſummę na ſkupienie Mandatów Kameralnych, rzeczeni Kupcy ſtosownie do żądania Królowey złożyli w Kamerze Królewſkiey 100,000. Czerwonych złotych.

ROSSYA.

Od Granic Moſkiewſkich d. 6. Grudnia.

Xże *Repnin* przy odieżdzie swoim do Petersburga wydał rozkaz, aby ziazd, który na otwarcie nowego Gubernium w *Slonimie* był naznaczony, zatrzymanym zoſtał.

Podług rozkazu nowego Imperatora, uwolnione są wszyſtkie nowo zaciągnięte rekruty, i od Regimentów powracaią nazad do swych domów.

WŁOCHY.

Z Rzymu d. 18. Liſtopada.

W ſtanach Papiezkich ciągłe czynią przygotowania do woyny. Na początku Grudnia korpus z 6,000. piechoty, 1,000. kawaleryi i 400. artylleryſtów złożony, gotowy będzie do marszu. Miaſta *Ancona* i *Civittavechia* są w ſtanie silney obrony. Wszyscy ofiaruią się chętnie do ſłużby woyſkowey. Oyciec S. pomimo lat i nieukontentowania, które mu okoliczności teraźnieysze sprawuią, zoſtaie przecież w bardzo dobrym zdrowiu.

DODATEK